

‘Kruis is teken van heil en hoop’

Kruisheren vieren achthonderdjarig bestaan en herontdekken oorspronkelijke spiritualiteit

- Kruisheren werden hersticht vanuit Nederlands klooster aan de Maas
- Orde waierde uit over de hele wereld

Erik DE SMET

Strikt genomen is de orde van de kruisheren de enige oude paterorde die wortelt in onze streken. Precies acht eeuwen geleden werden ze gesticht in Hoei. In 1840 bleven er nog maar vier kruisheren over, maar vanuit het moederklooster in het Nederlandse Sint-Agatha bloeide de orde weer op. Vandaag tellen de kruisheren wereldwijd zo'n vierhonderd leden. Hun orde is bij ons bekend vanwege parochiewerk en onderwijs in Maaseik, Diest, Hasselt en Den derleeuw.

In het stemmige klooster in Sint-Agatha, aan de oevers van de Maas, ontmoeten we de Limburgse pater Pierre-Paul Walraet en provinciaal Huub Wagemans. Pa-

ter Wagemans was lange tijd missionaris in Congo. „Vertrekkend van deze vergeten kromming van de Maas bereikten de kruisheren de hele wereld”, vertelt hij. „De orde is aanwezig in alle continenten. Onze grootste provincie momenteel is de Indonesische. In Congo willen we als religieuze gemeenschap verdergaan en niet louter de posten van de oude missionarissen invullen.”

Kerken staan open

Peter Walraet: „In de negentiende eeuw kregen de kruisheren de trekken van een missionaire, actieve congregatie. De voorbije tien jaar herontdekken wij onze oorspronkelijke spiritualiteit. Kruisheren zijn allereerst religieuzen en het leven in gemeenschap is ons eerste apostolaat. Wij zijn reguliere kanunniken, maar leven niet in abdijen. Momenteel herontdekken wij het koorgebed, maar bidden doen we niet achter gesloten deuren. Onze kerken staan open, zodat de mensen ons gebed kunnen delen.”

De uit Achel afkomstige broeder-kunstenaar Edgard Claes woont ook in Sint-Agatha. Hij vertelt over zijn roeping tot de orde. „Het hectische leven stootte me tegen de borst. Ik belandde in een crisis en vroeg me af wat mijn leven vreugde gaf. Vanuit de jeugdbeweging was inzet voor mij heel belangrijk, net als de stilte die ik mocht ervaren tijdens de wandelingen rond de Achelse Kluis. Het monnikenbestaan sprak me aan én schrikte me af. De *vita mixta*, het ‘gemengde leven’ van de kruisheren, bleek voor mij ideaal. Ik ben geen monnik, maar toch niet van de wereld.”

Het internationale jubileumfeest in het Nederlandse Sint-Agatha wordt op 14 september afgesloten met het voor de orde belangrijke feest van de Kruisverheffing. Pater Walraet: „Het kruis is voor ons het teken van het heil. Het is het teken van de hoop, want na Goede Vrijdag komt Pasen.” Pater Wagemans: „In Congo zei ik steeds dat een kruisheer nooit zucht dat het niet gaat.”

De Limburgse kruisheren Huub Wagemans, Pierre-Paul Walraet en Edgard Claes in de stemmige tuin van het moederklooster in het Nederlandse Sint-Agatha aan de Maas. © Erik De Smet

Oude brieven

De Vaticaanse Bibliotheek publiceert de persoonlijke aantekeningen van kardinaal Eugenio Pacelli, de latere paus Pius XII, gemaakt toen hij van 1930 tot zijn pauskeuze in 1939 staatssecretaris van de Heilige Stoel was. Pacelli speelde een grote rol in de houding van de Kerk tegenover totalitaire regimes, maar wordt verweten als paus te weinig te hebben gedaan tegen de jodenvervolgving. De lijvige uitgave bevat een voorwoord van de huidige staatssecre-

taris, kardinaal Tarcisio Bertone. Er wordt al lange tijd op aangedrongen alle notities van Pius XII openbaar te maken.

Rectorhuis

Het Rectorhuis, initiatief van en voor de seminaristen in het bisdom Antwerpen, verhuist van Herentals naar de Scheldestad. Antwerpse seminaristen studeren nu in Leuven of het Nederlandse Bovenonk en hebben behoefte aan een plek in het eigen bisdom.

Partenia stopt

Mgr. Jacques Gaillot kondigde aan dat hij stopt met de publicatie van zijn maandelijkse beschouwingen op zijn website. Reden is de 75ste verjaardag van de Franse bisschop die in 1995 na een conflict met Rome werd overgeplaatst van het Normandische Evreux naar het virtuele bisdom Partenia. In 1996 lanceerde hij de website Partenia om vanuit zijn zorg voor de armen en voor vrede en gerechtigheid de dialoog aan te gaan met de moderne wereld.

Pater Van Isacker vierde dagelijks de mis volgens de Tridentijnse ritus in de Sint-Michaelskapel in Niel-bij-As. © Caelenberg vzw

Criticus van de teloorgang

Jezuïet Karel VAN ISACKER (1913-2010), historicus en voorvechter van de traditie

In Niel-bij-As in Limburg overleed op 25 augustus de 97-jarige jezuïet en historicus Karel Van Isacker. De dag voordien werd nog zijn 65-jarig priesterjubiläum gevierd met een druk bijgewoonde Latijnse heilige mis volgens de oude ritus. De ernstig zieke pater Van Isacker was zelf niet meer in staat de plechtigheid mee te maken.

Van de bisschop van Hasselt had de markante geestelijke jaren geleden al de toestemming gekregen om in een tot kapel verbouwde schuur de Tridentijnse mis te celebreren. Karel Van Isacker, die in 1989 een kritisch essay uitbracht over de teloorgang van de liturgie, trok in het Limburgse dorp van heinde en verre gelovigen aan die op zoek waren naar de heiliging en wijding van weeer. Rond zijn figuur ontstond aldus een kring van met Rome verbonden traditionalisten.

Pater Frans Mistiaen van de Vlaamse jezuïetenprovincie wil van zijn confrater vooral het beeld bewaren van de bevlogen geschiedkundige die aan de Antwerpse Handelshogeschool Sint-Ignatius (later Ufsia) generaties intellectuelen heeft gevormd.

Pater Mistiaen: „Dat hij zich op hoge leeftijd verbond met een gemeenschap die het geloof traditionalistisch wil beleven, behoort tot de vrijheid waarover een dergelijke grote persoonlijkheid beschikt. Van de sociëteit kreeg hij altijd de kansen om zijn talenten te ontwikkelen en te zegen en te schrijven wat hij wilde.”

Na zijn vorming werd Karel Van Isacker, de zoon van een katholieke minister, in 1949 hoofdredacteur van *De Vlaamse Linie*. Hij gaf het katholieke blad een Vlaamsgezinde toets. Frans Mistiaen: „Het blad was bedoeld om het katholieke gedachtegoed te vertolken, zeg maar het *Tertio* van die tijd. Zijn flamingantisme mag je niet politiek verstaan. Het ging hem om culturele ontvoogding.”

Vanaf de jaren 1950 doceerde Van Isacker moderne geschiedenis en werd hij ruim bekend door zijn historische studies over het Daensisme, over de strijd van de Antwerpse dokwerkers en over het politieke leven in de negentiende eeuw. „Opmerkelijk in zijn werk was de koppige verdediging van de kleine, Vlaamse, man en vrouw”, meent pater Mistiaen. „Bekend is ook zijn strijd voor eerherstel van Irma Laplasse.” Deze vissersvrouw werd in 1945 wegens collaboratie terechtgesteld. Het tweedelige *Mijn land in de kering, 1930-1980* is een voorbeeld van subjectieve geschiedschrijving. Van Isacker beschrijft er de ontworteling van onze samenleving: „Er is slechts kans op een toekomst, als de mens erin slaagt te breken met de doem van een bestaan dat op louter stoffelijke welvaart is gericht.”

Karel Van Isacker was ook pater van Doel 2020, de actie om het polderdorp te behouden. Lang vóór de opkomst van de groene beweging was hij overtuigd dat milieuverloeding ons geestelijk leven in gevaar brengt. (EDS)

Partenia Vlaanderen, mgr. Gailots vrienden bij ons, organiseert op 5 november in Antwerpen een colloquium over zijn werk.

Bompriester

De katholieke Kerk in Ierland ontkent formeel dat zij samenspande met de gerechtelijke overheid bij het beschermen van een priester die verdacht werd van medeplichtigheid bij een bomanslag in 1972 in Noord-Ierland. Een recent gepubliceerd rap-

port toonde aan dat priester James Chesney verdacht werd van de terroristische daad waarbij negen doden vielen. James Chesney heeft elke betrokkenheid altijd ontkend. De politie had aanwijzingen, zo blijkt nu, dat de priester in de streek het hoofd van de Noord-Ierse terroristische organisatie IRA was. Bij een wegblokade in 1972 ontdekten speurders sporen van explosieven in zijn auto. In 1973 werd hij door de kerkelijke autoriteiten overgeplaatst naar de Ierse Republiek, waar hij in 1980 overleed. (EDS)